

РЕЦЕНЗИЯ

От професор, доктор на военните науки, Георги Василев Бахчеванов, хоноруван преподавател в НБУ, професионално направление 9.1. Национална сигурност

върху научните трудове за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“, по професионално направление 9.1. Национална сигурност, обявен от Нов български университет в ДВ бр. 84/21.10.2022 г.,

с кандидат главен асистент доктор Михаел Минев Димитров

I. Оценка за съответствие с минималните национални изисквания и изискванията на Нов български университет

След прегледа на предоставените от главен асистент доктор Михаел Минев Димитров доказателствени материали по всички групи показатели относно изпълнението на минималните национални и допълнителните изисквания на НБУ за заемане на длъжност „доцент“ отчитам, че кандидатката има общо 700 точки, при изискуеми 570 точки.

Група от показатели	Съдържание	Минимални изисквания	Изпълнение от кандидата
А	Показател 1	50	50
Б	Показател 3	100	100
Г	Сума от показателите от 4 до 10	200	265
Д	Сума от показателите от 11 до 13	50	80
Общ брой точки „Национални изисквания“		400	495
Ж	Показатели задължителни за НБУ	50	60
З		70	80
И		50	65
Общ брой точки „Нов български университет“		170	205
Общ брой точки		570	700

Кандидатът представя научна продукция и материали, превишаващи минималните национални и допълнителните изисквания на НБУ.

II. Изследователска дейност и резултати

Списъкът с научните трудове и публикации представени от кандидата за участие в конкурса съдържа 22 заглавия (без тези предоставени при защита на дисертационния труд за получаване на образователна и научна степен „доктор“. Посочените заглавия са разпределени както следва: монография - 1 брой; публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен "доктор" - 1 брой;

статии и доклади - 20 броя. Количеството на публикациите е представително и оценявам като напълно достатъчно за участие в конкурс за придобиване на академична длъжност “доцент”.

Изследователските интереси на кандидата са насочени към изучаването на актуални теоретични и приложни проблеми, обхващащи няколко области от теорията и практиката на националната и международна сигурност: теория на регионалната сигурност; политически процеси в държавите от Западните Балкани; енергийна сигурност на държавите от региона „Три морета“.

В хода на всички изследвания е прилаган адекватен инструментариум на научния анализ, включващ качествени и количествени методи, които отчитат много от базисните особености и специфики на повечето от изучаваните обекти. Публикациите са в специализирани научни издания. Стилът на кандидата е задълбочен, достъпен, академичен.

1. Оценка на монографичния труд.

Монографията “Западните Балкани в битката за Римленда” е задълбочено изследване за същността, характера, мястото и тежестта на факторите, влияещи върху военно-политическата обстановка в Западните Балкани, моделиране на формиращите се отношения и изготвяне на сценарии за възможните бъдещи състояния на тази подсистема.

Актуалността на изследването се определя от факта, че през последното десетилетие наблюдаваме събития, които влияят значително върху критичните индикатори, насочващи както вътрешнополитическите, така и факторите, на база на които се изграждат системните връзки между държавите от Западните Балкани.

Твърдението на автора, че „Значимостта на този регион за отношенията между водещите центрове на сила не следва да се преекспонира, но същевременно налице се оказаха достатъчно на брой и притежаващи необходимата интензивност величини, които превърнаха тази исторически проблемна зона в поле за прокарване на влияние и формиране на кръгове както на държавно, така и на додържавно ниво, на свой ред използващи се в качеството си на проводници на чужди геополитически интереси“ е вярно.

В монографията са изследвани проблеми, свързани с разкриване на отличителната характеристика на региона, неговата географски наситена с „пространствен смисъл“ позиция и политическата нестабилност, която го оставя извън рамките на ЕС.

Въз основа на анализа в първа глава авторът очертава основни променливи, от които зависи сигурността на държавите от Западните Балкани: запазване на инерцията на европейската и евроатлантическа интеграция; развитие по процеса на нормализация между Сърбия и Косово; запазване стабилността и териториалната цялост на Босна и Херцеговина; ускорено интегриране на Албания в ЕС.

Значимостта на изследването се определя от полезността на анализа разкриващ начина, по който енергийните въпроси влияят върху политическото измерение в региона на Западните Балкани, регион който сам по себе си проблематизира съдържанието си с факта, че геополитическите му основания надхвърлят въпроса за интеграцията в двете основни интеграционни групировки на европейския континент НАТО и ЕС. Според автора, проследените процеси аргументират заключението, че присъединяването към ЕС няма да елиминира понятието, което ще продължи да се дефинира от отличителната черта на засилена уязвимост.

Анализът на приложеният към монографията списък с използвана литература показва, че авторът познава в детайли съществуващите разработки по темата. Темата на монографията съответства напълно с основното съдържание на разработката. В монографията са засегнати въпроси, свързани с важността на военнополитическото прогнозиране за сигурността на Западните Балкани. Според автора, „въведените линии на противопоставяне в Западните Балкани, демонстрират именно наличието на дихотомия по отношение концепцията за „domus“ на отделните общества и неприложимостта на лозунга „към бъдеще без минало“.

Прилагането на специализиран софтуер MACTOR¹, е позволило на автора да анализира взаимодействието между всички заинтересовани страни в дадено конкурентно поле и да очертае конвергенциите и различията спрямо набор от залози и цели .

Оценката на състоянието на проблема към момента на публикуване на монографията е вярна. Методологията на изследването е подбрана правилно и коректно. Насочена е както към постигане на целите и задачите на изследователското търсене, така и към доказването на основната научна идея. Аналитичната характеристика на монографията дава положителна оценка както на достоверността и така и актуалността на приносите и.

Изследването представя научна разработка, в която са предложени конкретни, полезни и практически осъществими решения, базирани на ясно формулирани подходи, за ефективно прилагане на идеята за регионална общност за сигурност. Разкрит е проблемът за ефикасността на развиващата се регионална общност за сигурност - неспособност да се преодолеят изгражданите в миналото наративи, имали за цел пораждаване на конфликтен потенциал, който да се използва в интерес на един или друг водещ център на сила.

В монографията са постигнати научни и научно-приложни приноси. Те могат да се отнесат към натрупване на нови знания свързани с (гео)политическите процеси, даващи израз на съвременните междудържавни отношения в Западните Балкани. Приносите

¹ Продуктът е разработен от Laboratoire d'Investigation en Prospective, Stratégie et Organisation (LIPSOR) и École Pour l'Informatique et les Techniques Avancées (EPITA)

обогащават съществуващите знания, доказват и развиват съществени страни в разкритите от автора съществуващи научни проблеми.

2. Оценка на приносите в останалите приложени публикации.

Приложените научни трудове за участие в конкурса са разпределени в три тематични групи, с аргументирани приноси, както следва: Теория на регионалната сигурност; Политически процеси в държавите от Западните Балкани; Енергийна сигурност на държавите от региона „Три морета“.

2.1. Теория на регионалната сигурност (2.1, 3.2, 3.3, 3.16, 3.18). В тази група публикации се аргументира тезата за водещата роля на регионалните пространства при разбирането на поведението на субектите в международната среда. Изведени са предпоставките за недостатъчност на историко-географските основания при очертаването на обособени подсистеми от държавно-социални участници и е предложена обща линия за прилагане на адаптиран структуралистки подход, основаващ се на повтарящи се съвкупности от отношения, дефиниращи ролеви позиции.

Преодоляването на предизвикателствата, съпътстващи усилията по подпомагане на лицата вземащи решения относно външнополитическото поведение на държавата, изисква оптимизиране на равнището на приближение при проследяването на релевантни процеси и явления. Това превръща регионалните изследвания в перспективна платформа за снемане на локалната динамика и отразяване на пресечните ѝ точки с намесите на външни фактори. Успоредно с това се обръща внимание на многоаспектния характер на формиращите се подсистеми, което допринася за въвеждане на допълнително измерение при практическото провеждане на аналитичната работа.

Публикациите в тази група са насочени към формулиране на методологически положения и механизми, посредством които да се операционализират регионалните пространства, в качеството им на оптимална отправна точка за изучаване на военнополитическата обстановка. Проектираният подход е с практико-приложна насоченост и цели повишаване на ефективността на осъществяваната информационно-аналитична дейност.

2.2. Политически процеси в държавите от Западните Балкани (1.1, 3.1, 3.4, 3.5, 3.7, 3.9, 3.10, 3.13, 3.14, 3.15, 3.19, 3.20). В тази, втора група публикации са изведени точки на въздействие с произход държавите от Западните Балкани, критични за реализирането на Стратегията за национална сигурност на Република България. Проследени са тенденциите за изменение на ВДР в регионалните участници и са систематизирани отключващи и съдържащи фактори за действия по трансформиране на геополитическата им ориентация. В допълнение са разкрити преобладаващите форми за прокарване на влияние в държавите от

Западните Балкани от страна на регионални сили и външни участници с висок потенциал на намеса. В това отношение са очертани основните направления, върху които се фокусират усилията по преформатиране на съответните области от обществения живот, включително с последващ ефект върху етническият и религиозен хомеостазис. Последното се оценява като притежаващо значителен дестабилизиращ ефект и потенциал за провокиране на властово преразпределение с катастрофални последици за регионалната общност на сигурност.

Формулирани са изводи, допринасящи за обогатяване разбирането на средствата за провеждане на индиректно насилие и оказване на общо ограничено въздействие в съвременния контекст на социо-технологична еволюция.

2.3. Енергийна сигурност на държавите от региона „Три морета“ (3.6, 3.8, 3.11, 3.12, 3.17). Трета група публикации е посветена на енергийните детерминанти на политическия процес в държавите от „Триморието“. Разкрива се връзката между развитието на газопреносната инфраструктура в региона и общата стратегическа линия на заинтересованите външни страни, с ударение върху експортната политика на „Газпром“. Очертани са перспективните направления както в по-тесния контекст на Западните Балкани, така и цялостната обстановка, влияеща се от изграждането на нови диверсификационни маршрути и съответните провеждани контрамерки от Руската федерация.

Изведена е ролята на т.нар. „малотонажна“ инфраструктура за втечняване на природен газ и възможностите ѝ за „задвижване“ на нови геоикономически оси в евразийското пространство.

Считам, че трудовете са самостоятелно дело на кандидата и успешно защитават изявените от него в справката претенции за научни и научно приложни приноси.

3. Цитиране от други автори.

Цитирания посочени в доклада – самооценка са 9, от които 8 в монографии и колективни томове с научно рецензиране и една в нереферирано списание с научно рецензиране.

Броят на цитиранията, характерът на научните цитиращи трудовете и авторите ми дават право да твърдя, че кандидатът е добре познат в общността от изследователи в областта на националната сигурност.

4. Основни научни резултати и приноси.

1. Създадена е методика за извеждане на структурата на регионални пространства:

1.1 Предложен е подход, надхвърлящ субстанциалните схващания за понятието

„регион“, базиращ се върху синхроничен прочит на явленията и процесите (2.1, 3.3).

1.2 Извършено е формализирано представяне на военнополитическата обстановка в Западните Балкани, при което са дефинирани устойчиви роли, повтарящи се при различни парадигми на организиране на изследвания регион (1.1).

1.3 Съставена е класификация на регионалните пространства, с оглед извеждане на закономерности при провеждане на външнополитическата линия на водещи центрове за сила спрямо тях (2.1, 3.2).

2. Ревизиране на основните механизми, посредством които външни участници прокарват влияние в държавите от Западните Балкани:

2.1 Изведени са измененията в относителното тегло на средствата, способите и формите на проявление на активни мероприятия, насочени към уязвими области на държавите, обект на намеси (1.1, 3.1, 3.10, 3.14).

2.2 Формулирани са отключващи и съдържащи фактори за развитие на вътрешнополитическата динамика, породени от оказването на външни въздействия (3.4, 3.5, 3.7, 3.15).

3. Систематизиране на направленията на употреба на различните форми за пренос на природен газ в руската енергийна стратегия:

3.1 Определен е подходът на руското държавно ръководство за създаване на противоречия в ЕС посредством ценообразуване на природния газ, неотговарящо на пазарната логика и използване на наличните преносни капацитети в качеството на лост за влияние (1.1, 3.12, 3.17).

3.2 Разкрито и обосновано е мястото на малотонажната инфраструктура за втечняване на природен газ в общата линия за развитие на руския нефтогазов комплекс (3.6, 3.8, 3.11).

III. Учебна и преподавателска дейност

1. Аудиторна и извънаудиторна заетост, работа в електронния обучителен модул "MOODLE – НБУ", осигуряване на студентски практики и стажове, работа със студенти и докторанти.

Главен асистент д-р Михаел Димитров чете лекции в курсове в ОКС „бакалавър“ и ОКС „магистър“. Средногодишната аудиторна и извънаудиторна заетост на кандидата надхвърля минимално изискуемото. Д-р Димитров участва както в актуализирането, така и в създаването на нови учебни програми.

Автор е на учебната документация на три курса: NISM222 „САЩ, НАТО и Русия“; NISM224 „Геополитика и сигурност“; OOOK060 „Сигурност и несигурност в глобалния

свят“. Главен асистент д-р Михаел Димитров има и разработен курс SECB029 „Динамика на сигурността в региона Триморие“ към БП „Гражданска и корпоративна сигурност“ (стартира от пролетен семестър 2020 г.). Има осигурен стаж по курс CRIM391 Стаж: Министерство на правосъдието.

В допълнение на тези дейности той е бил научен ръководител на двама дипломанти, които успешно са защитили дипломни тези. Рецензирал е шест дипломни работи на студенти. Участвал е в почти всички изпитни комисии на ДНМС.

2. Работа с Еразъм-студенти.

Кандидатът е академичен „Еразъм+“ координатор на департамент „Национална и международна сигурност“.

В периода 19.05.2019-25.05.2019 г. е осъществена изходяща преподавателска мобилност с цел обучение по програма „Еразъм+“, към War Studies University of Warsaw (код: PL WARSZAW71), по Договор за мобилност на персонала между програмни държави по програма „Еразъм+“ №2018-1-BG01-KA103-047084.

3. Оценки от анкетите на студентите.

Средна оценка от анкетите за удовлетвореност на студентите от дейността на кандидата е 4,84 точки, при максимум 5,00.

IV. Административна и обществена дейност

1. Участие в колективни органи на управление на НБУ.

Кандидатът е член както на програмния, така и на департаментния съвет на ДНМС. Член е на Организационния комитет на три научни конференции: „Приложната криминология в България“, проведена на 14-15.10.2021 г. в Нов български университет, организирана от департамент „Национална и международна сигурност“, департамент „Право“ и Българска асоциация по криминология; „Кризис и сигурност – корелации и предизвикателства“, проведена на 14.05.2021 г. в Нов български университет, организирана от департамент „Национална и международна сигурност“ и „Широката сигурност“, проведена на 27.03.2020 г. в Нов български университет, организирана от департамент „Национална и международна сигурност“.

2. Обществена активност.

Кандидатът е председател на Управителния съвет на сдружение „Български хъб за обединени Балкани“ (ЕИК: 205590304).

Главен асистент д-р Михаел Димитров е оторизиран представител на департамент „Национална и международна сигурност“ пред НАЦИД.

Главен асистент д-р Михаел Димитров взема участие като лектор в Advanced Research Workshop G5667 “Integration of the Western Balkans in NATO as a Guarantee for Regional Stability”, проведен в периода 18-19.05.2021 г., спонсориран по програма „Science for Peace and Security“ на НАТО. Представен е материал на тема „Malevolent external influences in the Western Balkans“.

V. Лични впечатления от кандидата (ако има такива)

Познавам главен асистент д-р Михаел Димитров като студент в бакалавърската, магистърската и докторантска програми на департамент „Национална и международна сигурност“ на НБУ.

Същият се отличава с много добра осведоменост, аналитична мисъл и трудолюбие.

VI. Мнения, препоръки и бележки по дейността и постиженията на кандидата

Препоръката ми към кандидата е да засили дейността си в следните направления: разработване на учебници; работа в научно изследователски проекти в областта на националната сигурност; преподавателска мобилност; публикации в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация.

Заключение

Предоставената от кандидата главен асистент д-р Михаел Димитров, документация и научна продукция отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав и правилника за неговото приложение за заемане на академичната длъжност „доцент“.

Оценката ми за научните трудове на главен асистент д-р Михаел Минев Димитров, участник в конкурса за академична длъжност „доцент“ НБУ, в научна област (област на висше образование): 9. „Сигурност и отбрана“ и професионално направление: 9.1. „Национална сигурност“ е „положителна“.

Главен асистент д-р Михаел Минев Димитров, може да бъде допуснат до избор от Академичния съвет на НБУ и да заеме академичната длъжност „доцент“.

Дата 03.02.2023 г

Подпис

Проф. Бахчеванов